

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 278
van **ANNABEL TAVERNIER**
datum: 21 januari 2020

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Geletterdheid bij volwassenen - PIAAC-onderzoek

Geletterd zijn is van vitaal belang om zelfstandig te kunnen functioneren in het werkveld, om te kunnen participeren in de samenleving en om zichzelf persoonlijk te kunnen ontwikkelen.

Het 'Programme for the International Assessment of Adult Competencies', kortweg PIAAC, geeft ons inzicht in hoe het gesteld is met de numerieke en taalkundige geletterdheid bij volwassenen tussen 15 en 65 jaar. Volgens de resultaten in het PIAAC-onderzoek ligt het geletterdheidsniveau in Vlaanderen met een score van 275 net iets boven het OESO-gemiddelde van 273. Dit betekent concreet dat 15% van de volwassenen in Vlaanderen laaggeletterd is. Voor recentere cijfers is het wachten op de publicatie van de resultaten van de tweede PIAAC-cyclus in 2024.

Een opvallende vaststelling, die ook in de beleidsnota van de minister wordt aangestipt, is dat het geletterdheidsniveau tussen 1995 en 2012 niet gestegen is, ondanks een toegenomen scholingsgraad in die periode. In buurlanden Nederland en Duitsland zien we een gelijkaardige tendens.

Met het Strategisch Plan Geletterdheid 2017-2024, de centra voor basiseducatie en de hervorming van het volwassenenonderwijs wordt al sterk ingezet op het verhogen van de geletterdheid in Vlaanderen.

1. Hoe verklaart de minister de discrepantie tussen het vlakke geletterdheidsniveau en de gestegen scholingsgraad?
2. Op welke manier zal de minister concreet aandacht besteden aan het verhogen van de geletterdheidscompetenties bij volwassenen?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr.278 van 21 januari 2020

van **ANNABEL TAVERNIER**

1. Het is inderdaad een teleurstellende vaststelling dat het geletterdheidsniveau niet is gestegen, ondanks de gestegen scholingsgraad. Hiervoor kunnen meerdere mogelijke verklaringen gegeven worden.
 - De correlatie tussen scholingsgraad en geletterdheid is niet eenduidig causaal. Wetenschappelijke analyse heeft aangetoond dat de gestegen scholingsgraad een positief effect heeft op het PIAAC geletterdheidsniveau. Maar de causale impact is minder sterk dan de correlatie doet vermoeden. Dit heeft te maken met het feit dat er ook omgekeerde causaliteit is: een hoge geletterdheid verhoogt ook de kansen om een bepaald studieniveau te bereiken.
 - De dalende onderwijsuitkomsten, zoals we die waarnemen in PISA (sinds 2000), heeft wellicht ook negatieve effecten op de PIAAC resultaten. De PISA domeinen 'leesvaardigheid' en 'wiskunde' zijn conceptueel immers nauw verwant aan de PIAAC domeinen 'geletterdheid' en 'gecijferdheid'.
 - PIAAC meet geletterdheid en gecijferdheid. Dit zijn zogenaamde 'foundational skills'. De vroege jaren in het onderwijs zijn hierbij van groot belang. In de latere jaren van het onderwijs worden ook veel andere kennis en vaardigheden aangeleerd (bijvoorbeeld beroepsvaardigheden en specifieke vakkennis), die niet door het PIAAC instrument gevat worden.
2. De Vlaamse volksvertegenwoordiger geeft in zijn vraag al een deel van de maatregelen aan die ik heb opgenomen in mijn beleidsnota en die ik verder tracht uit te voeren om de geletterdheidscompetenties bij volwassenen te verhogen.

Ik zal **het Strategisch Plan Geletterdheid verder uitvoeren**. Dit betekent dat we meer kansen willen creëren om hun geletterdheidscompetenties te verhogen bij de doelgroepen die in het plan zijn opgenomen. Enerzijds willen we met het plan er **preventief** voor zorgen dat er geen nieuwe laaggeletterden meer bijkomen door te focussen op ouders met jonge kinderen en jongeren in het leerplichtonderwijs. Anderzijds bevat het plan tal van **remediërende initiatieven** gericht op werkzoekenden en werkenden, en bij mensen in kansarmoede. Het Plan focust ook op de digitale vaardigheden bij volwassenen.

Het plan is er op gericht (1) de geletterdheid te verhogen van en (2) de maatschappij meer toegankelijk te maken voor laaggeletterden en mensen met geletterdheidsnoden.

Het Plan richt zich op alle mensen met geletterdheidsnoden, ongeacht hun (moeder)taal, sociale achtergrond of leeftijd. Dit impliceert dat het plan zich ook richt op anderstaligen. Daarom is het aangewezen dat het leren van Nederlands als tweede taal geïntegreerd wordt in een brede geletterdheidsondersteuning.

Voor een concreet overzicht van alle initiatieven, samenwerkingen en/of goede praktijken verwijs ik u graag naar de website van de Vlaamse Overheid, waar u alle informatie vindt:

Deze preventieve en remediërende lijn trek ik ook verder door in **het ruimere onderwijsbeleid**.

Vanaf september 2019 gelden **de nieuwe eindtermen basisgeletterdheid** in de eerste graad van het secundair onderwijs. Deze eindtermen bestaan voor Nederlands, wiskunde, digitale en financiële competenties. Nieuw is ook dat deze door elke leerling afzonderlijk moeten bereikt worden, en dit dus op het einde van de eerste graad.

Verder gingen vanaf dit schooljaar ook de **nieuwe maatregelen** van kracht die opgenomen zijn in het decreet **Volwassenenonderwijs**. Deze houden ook een aantal nieuwigheden in voor de Centra voor Basiseducatie.

Ten slotte wil ik nog meegeven dat Vlaanderen ook meedoet aan de volgende **meting van PIAAC**. Deze is voorzien in 2022, de resultaten zullen in oktober 2023 beschikbaar zijn.